

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitiminde son uygulamalar

İskender Sayek¹

¹Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (HÜTF) 1999 yılında başlayan süreç yeni kilometre taşlarıyla yoluna devam etmektedir. 1999-2002 döneminde Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'nın kurulması, probleme dayalı öğrenme oturumlarının, mesleki beceri eğitiminin programa eklenmesi ve alt yapıdaki iyileştirmeler tıp eğitiminde yeni ufukları görünür kılmıştır.

2003-2004 eğitim yılında başlayan Tıp-Bilim Doktoru (MD-PhD) Bütünleşik Programı Türkiye'de bir ilk olma özelliğini taşımaktadır. Bu program temel bilimler alanındaki lisansüstü eğitim programını tıp fakültelerindeki standart eğitime entegre ederek oluşturulmuş özel bir eğitim programıdır. Bu programa kabul edilen ve programı tıp fakültesindeki eğitimler bünyesinde başarıyla tamamlayan üstün nitelikli öğrencilere mezun olduklarında tıp doktoru ünvanı yanı sıra bilim doktoru ünvanı da kazandırır. Eğitim 8 yıllık bir sürede tamamlanmaktadır.

Ders amaç, öğrenim hedefleri, özetleri ve ders içeriğinin internet ortamında öğrencilerin kullanımına sunulmasını takiben bu etkinliğin diğer iki ayağı olan her ders kuruluna ait ders notlarının ve stajlarda kullanılmak üzere Ulusal ve HÜTF Çekirdek Eğitim Programı (U-ÇEP ve HÜTF-EP) başlıkları temel alınarak hazırlanan "Hastalık, Durum ve Semptomaya Dayalı Öğrenme Rehberi"nin basılarak öğrencilere dağıtılması tamamlanmıştır. 2001 yılından bu yana sürdürülen çalışmalarda tüm dersler U-ÇEP ve HÜTF-EP ile ilişkilendirilmiş, her dersin ilişkili olduğu başlık kodları ve düzeyleri tanımlanmıştır.

Dönem I, II ve III eğitiminde kullanılan multidisiplin laboratuvarlarından dördü merkezi bir ses ve görüntü sistemiyle yapılandırılmıştır. Merkezi odada bulunan bilgisayar ekranındaki görüntü dört laboratuvara aynı anda ulaşabilmekte, merkezi odadaki öğretim üyesinin kullandığı mikroskoptaki görüntü aynı anda laboratuvarlardaki öğrencilerce de izlenebilmektedir.

Dekanlık binası asma katta bulunan bazı bölümlerin yeniden düzenlenmesi ile, Mesleki Beceri Eğitim ve Değerlendirme Merkezi oluşturulmuştur. Bu merkezde temel olarak iletişim ve muayene becerileri eğitimi yapılacak, yapılandırılmış objektif klinik sınavlar (YOKS) uygulanacaktır. Merkezde dokuz oda ve bir kontrol odası bulunmaktadır. İki oda aynalı oda olarak kullanılabilen, içerideki uygulamalar eş zamanlı ve canlı olarak izlenebilmektedir. Odaların tümüne harekete duyarlı dijital kameralar yerleştirilmiştir. Bu kameralardan alınan görüntüler kontrol odasında eş zamanlı izlenebilmekte, aynı anda da odadaki bilgisayarlarda kaydedilmektedir. Her odadaki bilgisayar sekiz saat kayıt alma kapasitesine sahiptir. Her günün sonunda odalarda kayıtlı görüntüler ana bilgisayardaki veri tabanına otomatik olarak aktarılmaktadır. Böylece istenilen kriterlerdeki görüntüler, istenilen şekil ve yapıda saklanabilmekte, çoğaltılabilmekte ya da ağ üzerinden paylaşılabilir. Bu sistem dünyada ilk kez tasarlanmış ve uygulamaya konul-

muştur. Mesleksel Beceri Eğitim ve Değerlendirme Merkezi ve Mesleksel Beceri Laboratuvarları kullanılarak üç koldan toplam 25 istasyonlu YOKS tarzı sınavların düzenlenmesi olanaklı hale gelmiştir. Merkezdeki kayıt ve paylaşım sisteminin kullanılacağı sınavları öğretim üyeleri kendi odalarından eş zamanlı ya da kayıtlar üzerinden izleyip değerlendirme de yapabileceklerdir.

Mesleksel Beceri Eğitim ve Değerlendirme Merkezi'nin tamamlanmasıyla yeni bir program gündeme gelmiştir: Standart hasta eğitimi. Standart/simüle hasta, özel bir olguyu tam ve standart olarak sergilemek ve öğrenci performansını değerlendirmek (geribildirim vermek) üzere eğitilmiş sağlıklı birey ya da gerçek hastadır. İlk aşamada birlikte çalışılan yedi tıp dışı öğrenci standart hasta olarak yetiştirilmiş ve pilot çalışmalara katılmaları sağlanmıştır. 2004-2005 eğitim yılında standart hasta sayısının artırılması, Dönem II ve III'te iletişim becerileri eğitiminin yoğun şekilde yapılması planlanmaktadır.

Eğitimde gerçekleştirilenler ve oluşturulan tablonun açılımları olarak 2004-2005 yılı için yeni değişiklikler öngörülmektedir. Burada temel amaç amfi derslerinin programdaki oranını azaltmak, öğrenciye daha çok laboratuvar, küçük grup uygulaması, tartışma ve serbest çalışma olanağı yaratmaktır. Dönem I'den başlayarak yapılan çalışmalarda konuların verilmiş yöntemleri ve entegrasyonunun gözden geçirilmesi, alt dönemlerde

klirik, üst dönemlerde temel bilimlerin programa katılması, öğrencinin hasta ve hastane ortamıyla erken temasının sağlanması planlanmaktadır. Bu arada programa Biyokimya, Biyofizik, Biyoloji gibi tıp alanlarında ve Felsefe, Sosyoloji, Uygarlık Tarihi, Edebiyat, Arkeoloji gibi tıp dışı alanlarda seçmeli dersler eklenmektedir. İletişim becerileri temelinde yapılandırılan ve öğrencilerin mesleksel beceri ve iletişim becerileri eğitimleri, kritik düşünme ve karar verme süreçleri, etik ve profesyonel değerleri tartışmaları, tıp ve beşeri bilimler ilişkisine yönelmeleri, sağlık ocağı ve hastane ziyaretleri ile buradaki etkinliklere katılımlarını içeren küçük grup etkinlikleri şeklinde üç yıllık longitüdinale bir uygulama da eğitim programına eklenmektedir.

Eğitim Becerileri Seminerlerini 1998-2003 yılları arasında 253 tıp fakültesi öğretim üyesi tamamlamış, 2003-2004 eğitim yılında düzenlenen iki kursa tıp fakültesinden 20 öğretim üyesinin yanı sıra 8 konuk öğretim üyesi de katılmıştır.

Eğitim ve değerlendirme süreçlerinin dinamizmi ve tıp alanındaki son derece hızlı gelişim ve değişim her yeni yıla yeniliklerle başlama istek ve heyecanının canlı tutulmasına yol açmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Programı, bu canlılığa ayak uyduran ve dünyadaki çağdaş uygulamaları kimi zaman izleyen kimi zaman öncülük eden konumunu sürdürme kararlılığındadır.